

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ»

Κατεύθυνση: 3-ΒΕΚΑ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Κωδικός: ΒΕΚΑ 305 **Μάθημα:** Οικονομικά Περιβάλλοντος

Υποχρεωτικό: **Επιλογής:**

Διδάσκων:

Σ. Ροζάκης

Βιβλιογραφία

1. Γ. Χάλκος, 2013. Οικονομία και Περιβάλλον, εκδόσεις LIBERAL BOOKS
2. Α. Βλάχου, 2003. Περιβάλλον και Φυσικοί Πόροι, εκδ. Κριτική.
3. T. A. Easton and T.D. Goldfarb, Taking Sides -Environmental Issues, 2003. εκδ. McGraw-Hill/Dushkin

Στόχοι του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει την Οικονομία και το Περιβάλλον μέσω ενός εφαρμοσμένου μεθοδολογικού πλαισίου ανάλυσης ικανού να χρησιμοποιηθεί για την επίλυση των πραγματικών περιβαλλοντικών προβλημάτων. Με τη χρήση παραδειγμάτων, μελετών περίπτωσης και ασκήσεων παρουσιάζεται η θεωρητική θεμελίωση της Οικονομικής με το Περιβάλλον αναλύοντας διεξοδικά τις αλληλεπιδράσεις του Περιβάλλοντος με την οικονομία και την κοινωνία, καθώς και το ρόλο της αειφόρου ανάπτυξης. Στη συνέχεια εξετάζονται το μεθοδολογικό περίγραμμα και οι ειδικές μέθοδοι οικονομικής αποτίμησης περιβαλλοντικών αγαθών με στόχο τον προσδιορισμό του άριστου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και η σύγχρονη διάσταση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και αναλύεται πώς αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω μιας αποτελεσματικής διαχείρισης. Τέλος γίνεται αναφορά στις κυριότερες μορφές ρύπανσης στην Ελλάδα και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να μειωθούν αποτελεσματικά τα επίπεδα ρύπανσης με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Το δεύτερο μέρος του μαθήματος αφιερώνεται σε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά ζητήματα και τις αντικρουόμενες απόψεις για την αντιμετώπισή τους. Με βάση επιχειρήματα που έχουν αναπτυχθεί από περιβαλλοντολόγους, επιστήμονες και διαμορφωτές πολιτικής διεξάγονται συζητήσεις (debates) όπου ομάδες φοιτητών επιχειρηματολογούν υπέρ και κατά.

Περιεχόμενα Μαθήματος

1. Εισαγωγή στην Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος

Οικονομική σκέψη και περιβάλλον, Οικονομικές αρχές και υποδείγματα (Environmental Economics, Resource Economics & Ecological Economics), Περιβάλλον και ανάπτυξη (Kuznets' Curve), Περιβάλλον και Διεθνές Εμπόριο, Περιβάλλον και Κοινή Αγροτική Πολιτική

2. Αποτυχία της Αγοράς και Εξωτερικές Οικονομίες.

Ορισμός και διάκριση των εξωτερικών επιδράσεων, Γιατί μας απασχολούν οι εξωτερικές οικονομίες; Κοινωνική ευημερία, κατανομή των πόρων και αποτυχία της αγοράς, Τρόποι εσωτερίκευσης των

εξωτερικών επιδράσεων (Η Ελεύθερη διαπραγμάτευση και το θεώρημα του Coase, Η παρέμβαση του Κράτους)

3. Οικονομική θεωρία για τη Διαχείριση και Προστασία των Φυσικών Πόρων

Περιβαλλοντικοί στόχοι και διαθέσιμες πληροφορίες (Άριστο επίπεδο ρύπανσης (πλήρης πληροφόρηση), Ανώτατα επιτρεπτά όρια ρύπων (ατελής πληροφόρηση), Οικονομικά κίνητρα επίτευξης περιβαλλοντικών στόχων [Περιβαλλοντικοί φόροι (green taxes), Δικαιώματα (άδειες) ρύπανσης (tradeable pollution permits), Κανόνες υπαιτιότητας (liability rules) και η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», Μέτρα εθελοντικής συμμετοχής (environmental contracts & cross-compliance)], Εναλλακτικά κριτήρια αξιολόγησης πιθανών μέτρων πολιτικής (Μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας, Ελαχιστοποίηση του κόστους ελέγχου, Κατανομή των οικονομικών επιπτώσεων) Αποτελεσματικά και μη αποτελεσματικά μέσα πολιτικής, Σύγκριση φορολογίας και επιδοτήσεων σε βραχυχρόνιο και μακροχρόνιο ορίζοντα, Σύγκριση φορολογίας και αδειών ρύπανσης σε καθεστώς αβεβαιότητας.

4. Μέτρηση της Ωφέλειας των Περιβαλλοντικών Αγαθών

Εισαγωγή στις διάφορες μεθόδους, Ωφελμιστική τιμολόγηση (Hedonic Pricing), Μέθοδος του κόστους ταξιδιού (Travel Cost Method), Αποτίμηση σε υποθετικές συνθήκες (Contingent Valuation), Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των διαθέσιμων μεθόδων.

5. Βασικές έννοιες Διαχείρισης των Φυσικών Πόρων

Ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι (Γονιμότητα εδάφους, Δάση, Αλιεία), Οικονομικές αρχές διαχείρισης, Μη ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι (ορυκτά αποθέματα -Οικονομικές αρχές διαχείρισης – Ο κανόνας του Hotelling)

6. Θέσεις και αντιθέσεις για σύγχρονα αμφιλεγόμενα περιβαλλοντικά ζητήματα

Τα ζητήματα που εξετάζονται αφορούν 4 θεματικές ενότητες : Γενικά θέματα πολιτικής και θεσμών σε σχέση με τη διαχείριση του περιβάλλοντος, περιβάλλον και τεχνολογία, διάθεση αποβλήτων, και περιβάλλον στο μέλλον.

Δοκίμια

Κάθε σπουδαστής αναπτύσσει τις απόψεις του για τουλάχιστον δύο από τα περιβαλλοντικά ζητήματα που έχουν προταθεί τα οποία καταθέτει πριν την έναρξη των αντίστοιχων συζητήσεων.

Ομαδική εργασία

Κάθε σπουδαστής εντάσσεται σε μια ομάδα που θα προετοιμάσει θέσεις που της υποδεικνύονται από τον διδάσκοντα σχετικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα που έχουν προταθεί τις οποίες αναπτύσσει σε αντιπαράθεση με την ομάδα που αναπτύσσει την αντίθετη άποψη σε προκαθορισμένη ημερομηνία.

Αξιολόγηση

1. Ομαδική παρουσίαση (30%)
2. Δοκίμια σε περιβαλλοντικά ζητήματα (τουλάχιστον 2 στη διάρκεια του εξαμήνου, 30%)
3. Τελικό διαγώνισμα (40%)